

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

DAMIR MARJANOVIĆ
delegat u Domu naroda
Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

Prilježeno: 20-09-2019			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
02-	02-	1825	19

PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
DOM NARODA
n/r gđin Tomislav Martinović, predsjedavajući

U skladu sa čl. 164. i 172. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, 27/03 i 21/09), radi razmatranja i donošenja po skraćenom postupku podnosim **PRIJEDLOG ZAKONA O ZABRANI GOVORA MRŽNJE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE.**

S poštovanjem,

DELEGAT

Prof. dr. Damir Marjanović

PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO SKRAĆENOM POSTUPKU

S obzirom da nije u pitanju složen i kompleksan zakon, te da se isti sastoji od četiri člana, predlažem da se na osnovu člana 164. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, ovaj zakon donese po skraćenom postupku bez nacrtu zakona.

PRIJEDLOG

**ZAKON
O ZABRANI GOVORA MRŽNJE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, septembar 2019. godine

ZAKON
O ZABRANI GOVORA MRŽNJE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.
(Zabrana govora mržnje)

(1) Ovim zakonom se uređuje zabrana govora mržnje u Federaciji Bosne i Hercegovine.

(2) Govor mržnje usmjeren prema grupi ljudi ili pripadniku grupe zbog njihove rasne, vjerske, nacionalne, etničke pripadnosti, porijekla, boje kože, pola, polnog opredjeljenja, seksualnog opredjeljenja, rodnog identiteta ili kakvih drugih osobina, uključujući, ali ne ograničavajući se na osobe sa invaliditetom i djecu sa poteškoćama predstavlja krivično djelo.

Član 2.
(Javno izazivanje mržnje)

(1) Ko putem novina, radija, televizije, interneta, na javnom skupu ili na drugi način javno potiče ili javnosti učini dostupnim letke, slike ili druge materijale kojima se poziva na mržnju usmjerenu prema grupi ljudi ili pripadniku grupe zbog njihove rasne, vjerske, nacionalne, etničke pripadnosti, porijekla, boje kože, pola, polnog opredjeljenja, seksualnog opredjeljenje, rodnog identiteta, invalidnosti ili kakvih drugih osobina, uključujući, ali ne ograničavajući se na osobe sa invaliditetom i djecu sa poteškoćama kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko organizuje ili vodi grupu od tri ili više osoba radi počinjenja djela iz stava (1) ovoga člana, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko učestvuje u organiziranju grupe iz stava (2) ovoga člana, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Ko vrši proganjanje organizacija ili pojedinaca zbog njihovog zalaganja za ravnopravnost ljudi kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(5) Za pokušaj krivičnog djela iz st. (1), (3) i (4) ovoga člana učinitelj će se kazniti.

(6) Ko djelo iz st. (1), (2) i (4) ovog člana izvrši zloupotrebom položaja ili ako je usljed tih djela došlo do nereda ili nasilja, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina, a za djelo iz stava (3) ovog člana kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 3.

(Usaglašavanje ostalih propisa s ovim zakonom)

(1) U slučaju neusaglašenosti drugih zakona s ovim zakonom u postupcima po ovom zakonu, primjenjivat će se ovaj zakon.

(2) Svi zakoni i opći propisi bit će usaglašeni s odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 4.

(Stupanje na snagu ovog zakona)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“.

PREDSJEDAVAJUĆI
PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Mirsad Zaimović

PREDSJEDAVAJUĆI
DOMA NARODA
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Tomislav Martinović

O b r a z l o ž e n j e

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovoga zakona je sadržan u odredbi člana IV A 20 (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kojim je propisano da je Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nadležan za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ovaj zakon je usmjeren na sankcionisanje govora mržnje u javnom prostoru u Federaciji BiH, sa ciljem doprinosa prevenciji krivičnih djela počinjenih iz mržnje.

III. POSTOJEĆI ZAKONSKI OKVIR

U ovom trenutku, na snazi su članovi 163. i 363. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (i odgovarajući propisi na nivou BiH), a koji regulišu narodnosnu, rasnu ili vjersku mržnju, odnosno netrpeljivost među konstitutivnim narodima, što je samo jedan izuzetno mali segment zaštićenih kategorija koji su od govora mržnje zaštićeni u EU zemljama. Nadalje, u Zakonu o zabrani diskriminacije iz 2009. godine je opet zabranjeno podsticanje na diskriminaciju „svako zagovaranje nacionalne, rasne ili vjerske mržnje“, koji faktički propisuje zabranu diskriminacije u svakodnevnom životu, a ne zabranu govora mržnje. U konačnici, Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini – prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 32/10) zabranjuje diskriminaciju po osnovu spola i spolne orijentacije. U konačnici, vrijedi spomenuti i Zakon o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 5/04) kojim je zabranjena diskriminacija zasnovana na vjeri.

Kako je evidentno, postojeći pravni okvir se fokusira na zabranu diskriminacije i bazira u principu na ograničene kategorije koje štiti. Prijedlog ovog zakona pruža mnogo širu zaštitu i na tragu je najboljih rješenja EU zemalja kada je riječ o zaštiti ranjivih kategorija. Današnje zakonodavstvo Evropske unije također prepoznaje govor mržnje kao oblik diskriminatornog ponašanja te ga kao takvog inkriminira i

zabranjuje. U Povelji Evropske unije o temeljnim pravima propisana je članom 21. zabrana diskriminacije na osnovi nacionalnosti, spola, rase, boje, etničkog ili socijalnog porijekla, genetskih obilježja, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili drugog uvjerenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, vlasništva, rođenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije.

Veoma je bitno napomenuti da je u BiH do sada krivično gonjenje poduzimano iznimno rijetko (npr. slučaj Mandić pred Sudom BiH koji je rezultirao oslobađajućom presudom).

Govor mržnje se definiše kao korištenje govora za napad, pogrdno, uvrijedljivo, zastrašujuće i uznemiravajuće izražavanje koje, prema Sandri Coliver „potiče na nasilje, mržnju i diskriminaciju“ (Coliver, 1992.), a to je upravo ponašanje koje predmetni zakon ima za cilj da sankcioniše.

Član 10. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda štiti slobodu izražavanja. Demokratski politički proces i razvoj svakog ljudskog bića opcije su za koje je od suštinske važnosti zaštita slobode izražavanja. Kao princip, zaštita koja se daje po članu 10 odnosi se na svako izražavanje bez obzira na njegov sadržaj, koje distribuira neki pojedinac, grupa ili tip medija. Jedina ograničenja na osnovu sadržaja primijenila je Komisija u odnosu na širenje ideja kojima se promoviše rasizam i nacistička ideologija, i kojima se podstiče na mržnju i rasnu diskriminaciju. Komisija se oslonila na član 17. Konvencije i izrazila mišljenje da sloboda izražavanja ne može da se koristi da bi se vodilo ka uništenju prava i sloboda koja se garantuju Konvencijom. (Kühnen protiv Savezne Republike Njemačke, 1988; D.I. protiv Njemačke, 1996.¹) U takvim odlukama primjenjuje se teorija paradoksa tolerancije: apsolutna tolerancija može da dovede do tolerisanja ideja kojima se promoviše netolerancija, i one zatim mogu da unište toleranciju.

¹ Njemački sud je osudio g. Kinen na zatvorsku kaznu. 4 Evropski komesar za ljudska prava primijetio je da se podnosilac predstavke zalagao za nacional-socijalizam koji je za cilj imao narušavanje osnovnih sloboda i demokratije, i da je njegov govor bio suprotan jednoj od osnovnih vrijednosti sadržanih u preambuli Konvencije: osnovne slobode sadržane u Konvenciji “najbolje se čuvaju ... djelotvornom političkom demokratijom”. Uz to, Komisija je smatrala da je govor podnosioca predstavke sadržao elemente rasne i vjerske diskriminacije. Shodno tome, Komisija je smatrala da je podnosilac predstavke pokušavao da iskoristi slobodu izražavanja za promovisanje ponašanja suprotnog tekstu i duhu Konvencije, kao i suprotno članu 7 koji zabranjuje zloupotrebu prava. Kao zaključak, Komisija je utvrdila da je miješanje u slobodu izražavanja podnosioca predstavke bilo “neophodno u demokratskom društvu”.

Stav 2. člana 10. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda propisuje:

„Pošto korišćenje ovih sloboda povlači za sobom dužnosti i odgovornosti, ono se može podvrgnuti formalnostima, uslovima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom i neophodnim u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti, teritorijalnog integriteta ili javne bezbjednosti, radi sprječavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprječavanja otkrivanja obavještenja dobijenih u povjerenju, ili radi očuvanja autoriteta i nepristrasnosti sudstva.“

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA

Primjena ovog zakona ne zahtjeva nikakva dodatna finansijska sredstva.